

вважати величину 93 млн.т, коксу – 20 млн.т., залізної руди – 56 млн.т., вогнетривів – 889 та 1012 тис.т., труб – 1,61 млн.т. Отримані величини можливо вважати економічним показником рівня сталого розвитку. За припустимий, з точки зору екологічної безпеки рівень викидів шкідливих речовин можливо вважати величину 117,2 тис.т у залізорудній галузі, 91,3 тис.т. у коксохімічній та 1106 тис.т. – у металургійній. Отримані величини можливо вважати показниками екологічної складової сталого розвитку металургійної та забезпечуючи галузей. Отримаємо такі результати щодо соціальної складової сталого розвитку: для залізорудної галузі (видобуток неенергетичних копалин) безпечним можливо вважати такий рівень зайнятості, коли 2,85% працюючих знаходяться у відпустках без збереження заробітної плати (на період припинення робіт) і 7,49% - переведені з економічних причин на неповний робочий тиждень. Для коксохімічної галузі відповідні показники складають 6,99% і 8,89% відповідно. Для металургії (виробництво металу та металовиробів) – 4,40% і 13,58% відповідно. Таким чином, загальний рівень вимушеної неповної зайнятості складає у залізорудній – 10,33%; у коксохімічній – 8,82%, у металургійній галузі – 18,99%. Його можливо вважати абсолютним значенням соціальної складової сталого розвитку галузей.

Список використаних джерел

1. Шубравська О.В. Сталий економічний розвиток: поняття і напрям дослідження. / О.В.Шубравська // Економіка України. – 2005. – №1. – С.36-42.
2. Україна у вимірі економіки знань / В.М.Геєць, В.П.Александрова, Ю.М.Бажал та ін.; ред. В.М.Гейця. – К. Основа, 2006. – 592 с.
3. Данилишин Б.М., Шостак Л.Б. Устойчивое развитие в системе природно-ресурсных ограничений. – К.: 1999.
4. Трегобчук В. Концепція сталого розвитку для України / В.М.Трегобчук // Вісник НАН. – 2002. - №2. – С.15 – 22.
5. Економічний розвиток України: інституціональне та ресурсне забезпечення / О.М.Алімов, А.І.Даниленко, В.М.Трегобчук та ін. – К.: Об'єднаний інститут економіки НАН України, 2005. – 540 с.
6. Хвесик М. Сталий розвиток України: проблеми та перспективи / В.Хвесик // Економіст. – 2011. - №4. – С.8-9.
7. Шиян Д.В. Сталий розвиток сільського господарства: виникнення, сутність і зміст / Д.В.Шиян // Економіка АПК. – 2006. – №5. – С.35-41.
8. Шубравська О.В. Сталий розвиток агропродовольчої системи України в умовах посилення світових інтеграційних процесів / Шубравська О.В. // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – №2. – С.83-87.
9. Горошкова Л.А. Механізми підвищення економічної безпеки чорної металургії : [монографія] / Л.А. Горошкова. – Запоріжжя: ЗНУ, 2012. – 418 с.

Ключові слова: сталий розвиток, чорна металургія, залізорудна, коксохімічна, трубна та вогнетривка галузі, економічна безпека

Ключевые слова: устойчивое развитие, черная металлургия, железорудная, коксохимическая, трубная и огнеупорная отрасли, экономическая безопасность

Key words: sustainable development, black metallurgy, market of mining and processing raw, coke and chemistry industry's, fireproof and pipe industry, economical safety

УДК 330.341

МОДИФІКАЦІЯ ПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ ЯК ОБ'ЄКТУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ: ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

Воротін В.Є., д-р наук з держ. упр., професор, Інститут законодавства Верховної Ради України, м. Київ

Воротін В. Є. Модифікація промислового сектору України як об'єкту державного управління: теоретичні питання.

Обґрунтовано необхідність модифікації промислового сектору України на основі вдосконалення промислової політики. Визначені функції та напрями регулювання промисловим сектором за умов глибоких ринкових перетворень у національній економіці. В статті проведено аналіз сучасного стану та еволюційного розвитку промислового комплексу України в контексті глобалізаційних процесів, що свідчить про нагальну необхідність модернізувати промислову політику держави та гармонізувати її з євроінтеграційним правовим полем. Особливо зроблено акцент на вразливість вітчизняної економіки до проявів світової фінансової кризи. В роботі проведено дослідження механізмів державного управління промисловим сектором. Незважаючи на значну кількість досліджень економічних моделей розвитку реального сектору економіки, до цього часу не встановлені механізми ранжування промислових пріоритетів, їх уніфікація, та не проведена диференціація

владних повноважень щодо об'єктів безпосереднього управління. Діюча в Україні управлінська модель є фактично копією радянською моделлю, яка може бути ефективною лише в умовах адміністративної економіки або в адміністративних системах управління. Задекларовані Україною суспільні принципи, які знайшли своє відображення у Конституції держави не вдалося перенести на галузевий управлінський рівень, що дуже відчутно дисонує з очікуваннями бізнес середовища.

Воротин В.Е. Модификация промышленного сектора Украины как объекта государственного управления: теоретические вопросы.

Обоснована необхідність модифікації промислового сектора України на основі удосконалення промислової політики. Определены функции и направления регулирования промышленного сектора в условиях глубоких рыночных преобразований в национальной экономике. В статье проведен анализ текущего состояния и эволюционного развития промышленного комплекса Украины в контексте процессов глобализации, указывающее на немедленную необходимость модернизации промышленной политики и согласования ее с европейским правовым полем. Особенно сделал акцент на чувствительность национальной экономики к глобальному финансовому кризису. В работе проведено исследование механизмов государственного управления промышленным сектором. Несмотря на значительное количество исследований по экономическим моделям развития реального сектора экономики, до этого времени не создано ранжирования промышленных приоритетов, их объединения и дифференциация функций по объектам управления. Текущая модель управления является на самом деле копией советской модели, которая может быть эффективным только в контексте административной экономики или в систем административного управления. Украина заявила, что социальные принципы, которые нашли отображение в Конституции государства не смогли перейти на отраслевой управленческий уровень, который очень сильно диссонирует с ожиданиями бизнес - среды.

Vorotin V. Modification of industrial sector of Ukraine as a state management: theoretical questions.

The necessity of modification of industrial sector of Ukraine on the basis of enhancement of industrial policy is proved. Functions and the directions of regulation of industrial sector in conditions of deep market transformations in national economy are determined. In article the analysis of a current status and evolutionary development of an industrial complex of Ukraine in a context of processes of the globalization, indicating the immediate need of upgrade of industrial policy and its coordination with the European legal framework is carried out. Especially I placed emphasis on sensitivity of national economy to global financial crisis. In the article it is carried out research of mechanisms of public administration by industrial sector. Despite a significant amount of researches on economic models of development of real production sector, till this time it isn't created ranging of industrial priorities, their consolidation and differentiation of functions on objects of management. The current management model is actually the copy of the Soviet model which can be effective only in a context of administrative economy or in managerial control systems. Ukraine declared that the social principles which found display in the Constitution of the state couldn't pass to industry managerial level which with expectations business - very strongly discords Wednesdays.

Постановка проблеми. Система державного управління України більше ніж за два десятиріччя незалежності засвідчила свою низьку ефективність і неспроможність протистояти не тільки зовнішнім загрозам, а й навіть внутрішнім проблемам. Це призвело до виникнення кризових явищ у різних сферах життя, до загострення протиріч, конфліктів між різними суспільними силами, політичними та промисловими конкурентами, зокрема виникли проблеми в господарській практиці та механізмі її регулювання. Промислова політика є одним із основних напрямів економічної діяльності держави, сутність якої складає система заходів, спрямованих на якісні й кількісні перетворення промислового сектора та пов'язаних з ним сфер економіки. Складний та суперечливий характер глибоких ринкових перетворень в економіці України створює певні методологічні та методичні труднощі її дослідження, оскільки теоретичний пошук здійснюється одночасно з глобальними ринковими змінами, що суттєво підвищує рівень невизначеності шляхів подальшого розвитку та стратегії формування нової економічної моделі національної господарської системи. Особливо це стосується вибору пріоритетів, критеріїв і механізмів формування ефективного промислового сектора національної ринкової економіки. Можливість України щодо реальної інтеграції до європейської і світової економіки потребує впровадження нових підходів та інструментів економічного розвитку, ефективних засобів промислової політики, особливо таких, що довели свою доцільність як у країнах з розвиненими ринковими відносинами, так і в країнах, що розвиваються.

Аналіз досліджень. Рівень дослідження проблем формування та реалізації промислової політики в сучасній вітчизняній економічній науці та теорії державного управління є недостатнім практичному значенню цієї проблеми в господарській практиці. Проте до сьогодні не розроблено системи ранжування пріоритетів промислового розвитку держави та не здійснено перерозподіл повноважень органів виконавчої влади центрального та регіонального рівнів а також органів місцевого самоврядування. **Мета статті:** У теоретичному аспекті довести необхідність модифікації та вдосконалення механізмів державного управління в промисловому секторі національної економіки.

Викладання основного матеріалу. Відзначимо, що стабільний розвиток економіки України, зокрема її промислового сектора, неможливий на шляху підтримки лише структурних перетворень, інновацій або організаційних змін чи будь-яких окремо взятих механізмів. Надзвичайно важливим є використання усього комплексу механізмів і інструментів державного управління (інституціональний, інвестиційний, грошово-

кредитний, бюджетно-податковий, науково-технічний, інфраструктурний, мотиваційний, соціальний, децентралізаційний). Головне завдання промислової політики полягає в інтеграції відомих складових економічної політики відповідно до реального сектора економіки.

1. Теоретичні засади формування промислової політики в умовах глобальних трансформацій.

Питання про сутність промислової політики викликає гострі дискусії, які віддзеркалюють розбіжність у поглядах науковців і практиків щодо ролі держави в економічній системі. Найявніми є як надмірні сподівання на ефективність державного управління та його складової регулювання, з одного боку, так і заперечення необхідності будь-якого державного втручання в господарський процес - з іншого. Аргументи тих учених, які визнають необхідність поєднання державного регулятивного впливу і ринкових складових, що реалізуються державними та приватними інститутами самоорганізації економічної діяльності є цілком переконливими [1].

Практика та чинні нормативні документи свідчать про те, що промислову політику пов'язують, в основному, з визначенням цілей та напрямів структурної перебудови промисловості, підвищенням конкурентоспроможності товарів. Обмеження впливу промислової політики держави лише промисловістю не відповідає сучасним світовим реаліям щодо переходу від домінування традиційних галузей до зростання ролі та значення нових сфер і галузей - сфери послуг, інформатики, інфраструктури. Важливими функціями державної промислової політики є: вибір пріоритетних напрямів розвитку промисловості, розробка системи протекціоністських заходів, створення режиму найбільшого сприяння перспективним підприємствам для формування «точок зростання», запровадження регулятивних заходів із сертифікації якості промислової продукції. Особливий аспект державної промислової політики - забезпечення національної економічної безпеки: створення стійкої, стабільної та гарантованої системи ресурсо- та енергозбереження, підтримання оптимального рівня військово-промислового виробництва і на цій основі - оборони країни. Відзначимо, що аналіз процесу впровадження державної промислової політики дозволяє виділити в ньому три основні етапи: аналіз цілей щодо управління розвитком національної економіки, можливостей їх реалізації та ресурсного забезпечення; визначення стратегії і механізмів її реалізації з метою досягнення цілей промислової політики; розробка системно збалансованих заходів промислової політики, необхідних для реалізації цієї стратегії, а також визначення пріоритетних напрямів цільового забезпечення їх реалізації відповідними ресурсами.

Мета розвитку промисловості в умовах глибоких ринкових перетворень полягає у створенні сучасного, інтегрованого у світове виробництво, здатного до саморозвитку промислового комплексу, який за основними показниками відповідав би аналогічним утворенням країн-лідерів і забезпечував би можливість розбудови постіндустріальної економіки. Потенційним джерелом криз української економіки є структура виробництва промислового комплексу, його деформованість, технологічна відсталість більшості галузей, високий рівень монополізації виробництва. Сукупність реалізованих за роки незалежності України заходів на державному та регіональному рівнях сприяла формуванню єдиного промислового комплексу держави, який певною мірою відповідає головним принципам ринкової економіки і може виконувати покладені на нього функції. Проте реформи не доведено до логічного завершення [2].

Іншим важливим аспектом промислової політики держави, який практично не досліджений вітчизняними вченими, є її залежність від характеру конкурентного середовища в економіці. За даними Антимонопольного комітету України, частка монопольного сектора у вітчизняному ВВП складає майже 40 %, а більше половини оптово-роздрібного обігу товарно-матеріальних цінностей в країні контролюють лише 150 господарських товариств. Відтак, формування конкурентного середовища зумовлює його кінцеву мету: забезпечення сталого економічного зростання та підвищення рівня життя населення в державі. Але промислова політика, як і конкурентна, сама по собі не може забезпечити економічний розвиток і ефективне використання ресурсів. Розвинена ринкова економіка вимагає досягнення компромісу між ними.

Аналіз промислової політики в контексті загальної макроекономічної ситуації в країні свідчить про те, що втрата державного контролю за інвестиційними процесами, самоусунення державних органів від активної участі в них призвели до некерованості й неефективності процесу розподілу інвестицій з точки зору формування сучасної промислової структури економіки. В українській економіці спостерігається різке скорочення обсягів інвестиційної діяльності, наслідком чого є падіння обсягів виробництва в усіх сферах економічної системи. Тому важко погодитися з твердженням окремих вчених про те, що з 2013 р. в Україні настає «початок утвердження інвестиційної моделі зростання». Загальний напрям інноваційних перетворень економічної системи має бути підтриманий ефективними заходами державної промислової політики: підтримкою, насамперед, технологій, що забезпечують конкурентоспроможність продукції, створенням умов для формування сприятливого інвестиційного клімату (кредити, державне фінансування, лізинг та ін.) заохоченням ініціативи та самостійних дій підприємств, спрямованих на ефективне використання основного капіталу, вільних виробничих потужностей; взаємопідсилюючим поєднанням централізованих і ринкових стимулів інноваційного розвитку.

2. Особливості реалізації державної промислової політики в умовах глобальних ринкових перетворень. Зміст подальших перетворень в національній економіці можна звести до таких напрямків: розвиток нових технологічних укладів економіки на основі державної, приватної, корпоративної, комунальної та інших форм власності; створення інституту ефективного та реального власника; побудова гармонійної системи національного економічного законодавства; удосконалення ринкової інфраструктури (недержавних біржових, банківських, інвестиційних, страхових інститутів, подальший розвиток фондового та валютного ринків); формування дієвих механізмів державного регулювання промисловості.

Проведений аналіз свідчить, що існуюча структура власності у промисловості України та наявні елементи ринкової інфраструктури ще недостатньо розвинені для їх ефективного використання як ринкові інструменти промислової політики. Зміни в структурі власності, в організаційно-економічній сфері, в діяльності інститутів загального і спеціального призначення суттєво не покращили умови для проведення промислової політики, що викликає необхідність подальших інституціональних перетворень, у першу чергу, - забезпечення правового поля реформ [3].

Функціонування та розвиток реального сектора економіки, системний вплив на нього з боку держави потребують значних інвестиційних ресурсів. Про це свідчить характер процесів економічного зростання у світовій практиці, що визначається розмірами та структурою інвестицій, темпами їх освоєння. Отже, фізична та моральна застарілість виробничих фондів в усіх без винятку галузях економіки ставить Україну перед об'єктивною необхідністю активізації інвестиційної діяльності. Таким чином, створення ефективного механізму інвестування, який гармонійно поєднає інтереси фізичних і юридичних осіб та держави, є однією з вагомих завдань реформування економіки на сучасному етапі. Наявність відповідних умов для досягнення належної прибутковості активів у ринковій економіці є одним із суттєвих показників послідовності та успішності процесу структурної перебудови економіки. За останні роки, як засвідчує світовий досвід, широкого визнання набула промислова політика розвитку, що базується на кластерному підході. На нашу думку, така політика відкриває нові можливості для суспільного прогресу, тому було б доцільним активізації її в Україні. Крім того, концепція кластерів, технологічних парків дає можливість ефективно поєднувати інтереси інвесторів і потреби економіки як на національному, так і на регіональному рівнях і є вагомою складовою сприяння іноземним інвестиціям та активізації інноваційно-інвестиційної діяльності в національній господарській системі.

Збереження існуючої моделі розвитку промислового сектору України з орієнтацією на низькотехнологічне виробництво та експорт може призвести до подальшого нарощування технологічного відставання від розвинених країн і зниження конкурентних позицій національної економіки. Тому пріоритетним завданням державної політики на сучасному етапі є здійснення комплексу заходів щодо збалансованого розвитку усіх підсистем національної інноваційної системи, підтримки інноваційної активності вітчизняних суб'єктів господарювання на всіх стадіях інноваційного процесу, стимулювання попиту на результати наукових досліджень і розробок, кваліфікований персонал, створення сприятливих умов для виробництва інноваційної продукції з високим рівнем доданої вартості.

Аналіз показників інноваційної діяльності у промисловості України у 2008-2012 рр. свідчить про повільну динаміку за більшістю напрямів. Найвищий інноваційний потенціал міститься у машинобудуванні, харчовій, хімічній та нафтохімічній галузях, які мають найбільші частки інноваційне активних підприємств та є лідерами за освоєнням виробництва інноваційної продукції та впровадженням нових технологічних процесів. Це пояснюється, насамперед, історично високим науковим потенціалом цих галузей, наявністю кваліфікованих кадрів, вищим порівняно з іншими галузями рівнем витрат на інноваційну діяльність.

Водночас, підприємства промисловості недостатньо використовують потенціал впровадження нетехнологічних інновацій, насамперед організаційних і маркетингових, які є важливими складовими розвитку інноваційних мережових структур. Це свідчить про недостатню увагу промислових підприємств до впровадження сучасних методів корпоративного управління та вироблення комплексних стратегій управління бізнесом. Зростання інноваційної активності підприємств можливе за умови застосування нових організаційних важелів, здатних стимулювати підвищення продуктивності праці у промисловості, створення продукції з високою доданою вартістю, розвиток високотехнологічних та наукоємних виробництв, створення замкнених ланцюгів виробництва. Одним з найбільш ефективних засобів підвищення інноваційної активності у промисловості є застосування відомого кластерного підходу організації промислового виробництва, який дозволяє об'єднати у межах кластерів ресурси та компетенції, недоступні для окремих підприємств. Зазначимо, що інноваційний кластер являє собою цілісну систему підприємств та організацій з виробництва готового інноваційного продукту, що включає весь інноваційний ланцюг від розвитку фундаментальної наукової ідеї до виробництва та дистрибуції готової продукції.

На сьогодні особливістю розвитку кластерів в Україні є орієнтація більшості перспективних кластерів на традиційні галузі промисловості – легку промисловість, будівництво, АПК, металургію, тоді як пріоритетом європейських країн є розвиток насамперед високотехнологічних інноваційних кластерів у галузях машинобудування, біофармацевтики, електроніки. Спрямованість на високотехнологічні та наукоємні виробництва мають цікаві кластерні ініціативи у Туреччині, Болгарії та РФ. В Україні є всі передумови для розвитку інноваційних кластерів. Формування таких структур вимагає збільшення прямого державного фінансування технопарків, індустріальних парків і бізнес-інкубаторів за прикладом європейських країн. Зокрема, частка бюджетних асигнувань у фінансуванні технопарків у Великобританії складає 62 %, у Франції – 74 %, у Німеччині – 78 %, у Нідерландах – 70 %, у Бельгії – майже 100 %, тоді як в Україні вони перебувають на самофінансуванні. Механізми кластерної політики для підвищення інноваційного потенціалу промисловості активно використовуються багатьма розвиненими країнами світу. Так, кластерна політика є важливою складовою національних стратегій розвитку Німеччини, Данії, Норвегії та Фінляндії, які є лідерами інноваційного розвитку у Європі. Згідно з дослідженнями датських експертів, компанії, які стають учасниками кластерів, мають вчетверо більше можливостей підвищити інноваційну активність, ніж ті, що розвиваються поза рамками мережових об'єднань, відіграючи таким чином роль точок інноваційного зростання в економіці країни.

Державна політика підтримки розвитку інноваційних кластерів полягає у: розробленні та затвердженні законодавчої та нормативно-правової бази; сприянні розвитку інноваційної інфраструктури, створенні або призначенні організацій, відповідальних за реалізацію кластерної політики держави; розробленні ефективних механізмів взаємодії промислових підприємств, науково-дослідних, освітніх організацій та органів державної влади, у т. ч. через систему електронного урядування та створення онлайн-послуг; здійсненні досліджень перспектив розвитку кластерів та розробленні на їхній основі кластерних програм та системи оцінювання результатів функціонування кластерів. Наразі в Україні розроблена центральними органами державної влади нормативно-правова база формування засад державної кластерної політики залишається незатвердженою. Вона включає проекти «Концепції створення кластерів в Україні» (2008 р.), «Концепції загальнодержавної цільової програми розвитку промисловості України до 2017 р.» (2008 р., передбачалося розроблення та впровадження моделі кластерної організації промисловості), «Національної стратегії формування та розвитку транскордонних кластерів» (2009 р.).

Натомість, протягом останніх років розвиток кластерів стає одним з пріоритетів економічної політики у регіонах України – створення та розвиток кластерів визнано одним з найважливіших напрямів у стратегіях розвитку багатьох областей України, у яких вже розпочато реалізацію кластерних ініціатив спільними зусиллями облдержадміністрацій, бізнесу та неурядових організацій. В Україні діють лише окремі елементи інноваційної інфраструктури, що перешкоджає створенню національної інноваційної системи України, яка б відповідала сучасним ринковим вимогам та давала б можливість налагодити завершений цикл інноваційної діяльності у промисловості – від створення інновацій до впровадження їх у виробництво. В Україні функціонує 12 технопарків, 20 інноваційних центрів, 24 інноваційних бізнес інкубатори, 11 центрів комерціалізації інтелектуальної власності, 15 центрів науково-технічної і економічної інформації.

Ефективність розбудови інноваційної інфраструктури та створення інноваційних кластерів значним чином залежить від налагодження ефективних механізмів взаємодії промислових підприємств, науково-дослідних, освітніх організацій та органів державної влади. Наразі в Україні зберігаються глибокий розрив між виробництвом, наукою та освітою та низька ефективність технологічного обміну. Ключовими партнерами інноваційних підприємств є постачальники обладнання, матеріалів, компонентів або програмного забезпечення, тісні зв'язки з якими підтримують 17,1 % підприємств, а також клієнти або споживачі (9,9 %), тоді як співробітництво з державними науково-дослідними інститутами та освітніми установами залишається нерозвиненим – тісні зв'язки з ними підтримують лише 4,7 % та 3,4 % підприємств відповідно.

Це свідчить про те, що партнерські відносини інноваційних підприємств мають переважно прикладний характер і не спрямовані на створення принципово нової продукції. В Україні державна політика підтримки розвитку кластерів, у т. ч. інноваційних, має бути спрямована на створення сприятливого макроекономічного, інформаційного та нормативно-правового середовища для розвитку бізнес-мереж кластерного типу. Світовий досвід свідчить про необхідність побудови надійної інформаційної платформи для розвитку кластерів, а також про важливість об'єднання зусиль держави, приватного сектору та громадських організацій для успіху кластеризації.

3. Особливості формування державної промислової політики в національній економіці.

Зазначимо, що особливості формування промислової політики визначаються її пріоритетні напрямки щодо активізації інвестиційно-інноваційних процесів в умовах глибоких ринкових перетворень. Державна промислова політика в Україні повинна будуватися на таких засадах: відповідності державного замовлення його комерційному характеру, договірній основі та довгостроковим господарським зв'язкам; забезпечення ефективного управління позабюджетними фондами (зокрема, управління ними доцільно довірити комерційним структурам - банкам чи трастовим компаніям, з одночасним розширенням мережі позабюджетних фондів; запровадження комплексу заходів щодо довгострокового кредитування виробництв з боку банків); гнучкості податкової політики місцевої влади; цільового кредитування інвестиційної діяльності тощо [4].

Інновації мають складати основу для реалізації можливостей організаційно-економічного механізму державного управління. Головна мета державної політики у сфері інноваційної діяльності - якнайповніше використання наявного наукового потенціалу та подальший його розвиток з метою забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва. Відповідно до цієї мети основними напрямками формування і реалізації державної політики у сфері інноваційної діяльності можна вважати: перехід до нових промислових укладів, що базуються на широкому використанні досягнень науки і технології; всебічна підтримка науково-дослідних, дослідно-технологічних та дослідно-конструкторських, венчурних, впроваджувальних та інших інноваційних організацій; формування досконалої правової бази та стимулів подальшого розвитку мережі інноваційних структур; розвиток нових форм взаємодії наукових організацій та суміжних підприємств щодо циклу «ідея - наука - технологія - техніка - інвестиції - виробництво - збут»; розробка та реалізація цільових комплексних програм; централізація галузевого управління шляхом розвитку систем стандартизації, метрології і сертифікації промислової продукції; запровадження дієвих заходів для захисту інтелектуальної власності та просування її на ринок, торгівля винаходами, «ноу-хау», високими технологіями, ліцензіями; розширення системи підготовки кадрів вищої кваліфікації - кандидатів і докторів наук; широке застосування інформаційних технологій, створення системи інформаційного та прогнозно-аналітичного забезпечення формування і реалізації промислової політики; інноваційний рівень продукції має стати показником її новизни та потенційної конкурентоздатності, що дозволить спрогнозувати можливості

збуту продукції і обґрунтувати найбільш ефективні типи виробництва цієї продукції, обсяги капіталовкладень та інші складові бізнес-плану.

Ефективність інноваційного процесу значною мірою визначається різними інфраструктурними факторами, організаційною структурою економіки. У сучасному господарстві інновації повністю залежать від інформаційних систем. Підвищення конкурентоспроможності продукції потребує створення сучасних зразків комплектуючого обладнання, його сертифікації відповідно до вимог міжнародних організацій. У постіндустріальних країнах широке поширення CALS-технологій, за допомогою яких формується територіальна система інформаційної підтримки кожного виробу, особливо наукоємного. Інформація про виріб і різні етапи його життєвого циклу повинна базуватися на єдиних, прийнятих міжнародним співтовариством стандартах, оскільки вона поширюється у глобальних мережах і має бути зрозумілою в різних країнах. З метою гармонізації техніко-технологічних параметрів вітчизняних інноваційних розробок з міжнародними зразками та створення умов виходу на міжнародні ринки необхідно забезпечити розробку і впровадження CALS-технологій, що дозволить уніфікувати процес їх відбору та впровадження, вийти на світовий ринок наукоємної продукції.

Для інноваційної практики важливою вважається ієрархічна диференціація світового порогу знань на міждержавний, державний, галузевий і фірмовий рівні. Загальна структура кластерної системи прискореного інноваційного розвитку визначається наявністю двох паралельних процесів: ринкової самоорганізації інновацій та цільового, що пов'язаний з ініціацією суб'єктів промисловості [5]. Головною умовою їх прискорення є створення сприятливого для інновацій середовища та синтезу елементів системи, що дозволяє визначити елементно-функціональну загальну структуру кластерної системи прискорення інноваційного розвитку.

Висновки. Дослідження механізмів впровадження державної промислової політики в умовах ринкової економіки дає можливість сформулювати наступні висновки.

- державна промислова політика є невід'ємною складовою соціально-економічної політики як сукупність узгоджених заходів, що спрямовані на кількісні та якісні структурні, інноваційні та інвестиційні перетворення реального сектора економіки з метою підвищення конкурентоспроможності товарів і послуг на ринку, стимулювання економічного зростання держави;

- промислова політика в Україні вимагає впровадження державного замовлення ринкового характеру; підвищення ефективності управління позабюджетними фондами; довгострокового кредитування банками виробників; гнучкості податкової політики місцевої влади; формування системи гарантій під інвестиційну діяльність; кредитування інвестиційно-інноваційної діяльності; надання окремим територіям статусу зон найбільшого сприяння;

- державні механізми сучасної промислової політики мають спрямовуватись на всебічну підтримку інноваційних організацій у зусиллях щодо їх забезпечення промислового розвитку ринковими методами; удосконалення правової бази та стимулів подальшого розвитку мережі інноваційних структур; розвиток нових форм взаємодії наукових організацій та підприємств задля створення і впровадження інновацій; покращання систем захисту інтелектуальної власності та просування її на ринок; розширення підготовки кадрів вищої кваліфікації.

- ефективність інноваційного процесу визначається різними інфраструктурними факторами, організаційною структурою економіки. Підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції потребує створення сучасних зразків комплектуючого обладнання, його сертифікації, відповідно до вимог міжнародних організацій.

Список використаних джерел:

1. Сорока Р.Ю. Застосування механізмів державного управління у формуванні промислової політики в процесі європейської інтеграції України. – Автор. дисертація на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр. – НАДУ при Президентіві України – Київ, 2011. – 21 с.
2. Воротін В.Є. Макроекономічне регулювання в умовах глобальних ринкових трансформацій: Моногр. – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 392 с.
3. Малий бізнес та підприємництво в ринкових умовах господарювання: Навч. посібник / Л.І. Воротіна, В.Є. Воротін, Л.А. Мартинюк, Т.В. Черняк; За ред. проф. Л.І. Воротіної. – 3-є вид., доп. і перероб. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – 308 с.
4. Воротін В. Теоретико-методологічні основи формування системи ефективного макроекономічного регулювання в умовах глибоких ринкових перетворень в економіці України // Економіка та держава. - 2004. - № 5. - С. 2-5.
5. Деркач М. Структурно-інноваційна перебудова економіки України: проблеми, пріоритети та перспективи розвитку // Економіст. – 2004. - № 5. – С. 12-15.

Ключові слова: промисловість, промислова політика, державне управління, інновації, інноваційні кластери, модернізація.

Ключевые слова: промышленность, промышленная политика, государственное управление, инновации, инновационные кластеры, модернизация.

Keywords: industry, industrial politics, innovation, state management, innovation clusters, modernization.